

ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД «ІНСТИТУТ «ХАРКІВСЬКА ШКОЛА
АРХІТЕКТУРИ»

Кафедра **Архітектури та урбанізму**

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**

Спеціальність **191 “Архітектура та містобудування”**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри

архітектури та урбанізму

к. арх. _____ М.А.Пугачова

20 серпня 2021 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до дипломної роботи

на тему: “Музей - готель”

Виконав/ла: студентка 3-го курсу
за спеціальністю 191 “Архітектура та
містобудування”

Мозгова О. А.

Керівник: Дроздов О.А

ЗМІСТ

Вступ	3
1. Проблематика:.....	4
- Містобудівний та історичний контексти.....	4
- Соціальний контекст.....	5
2. Програма та місія проєкту	6
3. Генеральний план проєкту	8
4. Архітектурні рішення	11
5. Конструктивні рішення та матеріали	13
Висновок	15
Список використаних джерел.....	17
Додатки.....	18

ВСТУП

В рамках цієї дипломної роботи виникало багато питань та спротивів. По перше, чи можуть житлова, соціальна, образотворча та комерційна функції існувати поряд в одному приміщенні? Яку роль має грати головна домінанта району для жителів цієї місцевості? Як проєкт має взаємодіяти з іншими будівлями? Що таке сучасний музей, та яким він має бути у наші часи?

Музеї, як окремо розташовані будинки, з'явилися у 18 столітті. Раніше експонати для сучасних музеїв зберігалися в приватних колекціях, деякі з них в загальному доступі на відкритому повітрі. Плакат - завжди залишається частиною вуличної культури, це швидкий та зручний засіб комунікації з людьми. Тому при проєктуванні будівлі музею плаката неможливо це не враховувати.

Зараз, у часи пандемії, вигляд та роль музеїв змінюється. Тому основним завданням проєкту було створити універсальний тип приміщень, який буде сприяти безпечному спілкуванню людей один з одним.

Також важливим питанням є монофункціональність. Чи ефективно використовувати приміщення тільки для музею? Засіб та ритм життя сучасної людини постійно змінюється, його потреби та спосіб використання інформації трансформуються. Зараз, саме час для виникнення нової типології простору, час коли можна експериментувати із зіткненням різних несумісних функцій. Так, наприклад, в цьому проєкті з'явилась нова типологія простору - музей-готель. Простір, який схожий на життя міста, де номери готелю, це як окремі будинки, а експозиція музею це аналог вулиці, де інколи шумно та жваво, де ми відчуваємо потік людей, да бачимо знаки міста у вигляді плакатів.

1. Проблематика

Містобудівний та історичний контексти.

Місцем проєктування є спальний район у місті Харкові - «Павлове Поле», де забудова почалась у 1956 році з трьох кварталів периметрального типу, площею приблизно 8-12 га. Для того щоб збудувати цей район знадобилось близько 20-ти років. Пізніше у подальшому плануванні району були використані різні принципи забудови. (Додаток А):

- периметрально-симметрична забудова (мікрорайон 1-2);
- строчна вільна забудова (мікрорайон 5);
- змішана, з виділенням архітектурних домінант (мікрорайон 6).

Тут знаходиться багато п'ятиповерхівок, присутні невеликі двори. Район «Павлове Поле» зараз, це не зовсім типовий спальний район, це швидше за все острівці житлових будинків, оточені вже сучасною інфраструктурою, але з самого початку зі зручною транспортною доступністю.

Забудова району закінчилась у 1974 році, за винятком Лісопарку, приватного сектору, та іншої точкової забудови, яка зараз активно використовується девелоперами для забудови житлових багатоповерхівок. За оцінками у 2006 році на «Павловому полі» проживало близько 80 тисяч жителів.

Ділянкою проєктування є мікрорайон 6 (Додаток А) де знаходяться п'ятиповерхові житлові будинки панельного типу, дитячий садок. Уздовж вулиці «23 Серпня» знаходиться пішохідний бульвар, який закінчується домінантою цієї частини району - кінотеатром ім. Довженко, футпрінт якого є місце проєктування цієї дипломної роботи. Кінотеатр був збудований по типовому радянському проєкту - 264-13-1\70 у 1986 р. Зал для глядачів був розрахований на 700 місць. Після реконструкції у 90-х роках з'явились чотири зали, розраховані на різну кількість місць. В найменшому залі 50 місць, а у

найбільшому 230. Біля кінотеатру зараз багато вільного місця, яке використовується для парковки автівок. У дворі будівлі знаходиться занедбаний фонтан, який інколи використовується як громадське місце відпочинку.

Профілі вулиць “23 Серпня” та вулиці “Космонавтів” є достатньо комфортними, вони мають широкі тротуари, шириною приблизно 4 метри, які засаджені деревами, та 2-х полосну дорожню смугу. Взагалі вся ділянка, з якою ми працювали дуже зелена, тут знаходяться дерева, яким більше 50-ти років з великими кронами, які дають приємну тінь у жаркий літній період року. Це є однією з цінностей цієї місцевості, яку планується зберегти та продовжити у цьому проєкті.

Соціальний контекст.

Забудова цього району була призначена для громадян, які працювали на великих заводах міста, у проєктних інститутах та ВУЗах Харкова. Вважалося, що тут мешкає еліта міста: лікарі, вчені, викладачі, керівники підприємств. Після Незалежності України, у 90-х роках, цей район вважався одним із самих престижних районів міста, завдяки своєму вигідному розміщенню відносно центра міста, навкруги району присутні великі зелені зони для відпочинку - Саржин Яр та Лісопарк.

У 90-х роках мешканці району почали змінюватись. Еліта почала емігрувати у інші країни, квартири почали купувати люди, у яких з'явилися гроші. Ці квартири виступали як вкладення грошових коштів. У ці ж роки з'явилися приклади нової типології приміщень, коли житлові об'єкти перетворювали на комерційні. У великому попиті було житло на першому поверсі, де легко зробити окремий вхід, та відкрити там магазин, майстерню або офіс.

Завдяки цьому у районі з'явилися нові комерційні об'єкти, та він став ще більш привабливий для житла, бо рядом з'явилися необхідні інфраструктурні об'єкти: магазини, кафе, спортивні клуби, часні медичні установи, та інше. Також мешканці району “Павлово Поле” зараз активно здають в оренду свої квартири, бо орендна вартість на житло є одна з самих високих у місті. Активно беруть в оренду квартири студенти іноземці. Кількість мешканців в мікрорайоні з яким ми працюємо зараз становить близько 2100 жителів.

Однією з типологій соціального контексту, яка активно використовується мешканцями району, є двори (Додаток Б). У 6-му мікрорайоні “Павлового Поля” майже у кожному житловому будинку є затишний двір, у деяких з них навіть немає проїзду авто, що робить двір безпечним для прогулянок дітей. Мешканці будинків часто експропріюють двори: саджають рослини, встановлюють об'єкти для тварин та птахів, облагороджують і ремонтують лавки та дитячі майданчики.

2. Програма та місія проєкту.

Завданням дипломного проєкту було спланувати об'єкт з обов'язковою присутністю комерційної, соціальної та житлової функцій, з чіткою розбивкою на 30-30-40 відсотків, відповідно. В завданні можна було обмінюватись функціями з іншими студентами, для того, щоб можна було зменшити чи збільшити обсяг функцій. В результаті змін вийшло майже рівномірний розподіл: 30 відсотків - житло, 30 - комерційна функція, та 35 відсотків - соціальна.

Ділянка проєктування, кінотеатр ім. Довженко, зараз знаходиться на вигідному місці, це домінанта, якою закінчується маршрут по бульвару від метро до житлових будинків. Тому хотілось спроектувати будівлю, у якої домінує соціальна функція, щось на кшталт культурного центру. Ця ідея далі трансформувалася в музей еко-плакатів. Тому що в Харкові вже багато років проходить унікальний фестиваль екоплакатів “4-й блок”, де експонуються плакати на екотематику авторів зі всього світу. За час роботи організатори зуміли накопичити більше 10 000 плакатів і колекція постійно поповнюється. А ось власного музею у фестивалю нема. Так як в завданні обов'язковою умовою була присутність житлової функції кращим сусідством з музеєм став готель.

Програма приміщення музею-готелю передбачає присутність таких комерційних функцій як: кафе, книжковий магазин, бар. Соціальних функцій: навчальні клас для майстер класів, майстерні та сам музей. Цей набір функцій нагадує архітектурний вінегрет, де кожен об'єкт може існувати окремо, але з'єднавши це все разом можна отримати нову типологію архітектури. Але просто перемішати інгредієнти в цьому випадку недостатньо, потрібно знайти

вхід і вихід, початок та кінець. Так всередині приміщення вийшов заплутаний, місцями тернистий маршрут з одного боку, та продуманий з іншого.

На форму приміщення впливає не тільки функція та те, що там відбувається всередині, але і зовнішні умови. Зараз кінотеатр є кінцевою точкою прогулянкового маршруту по бульвару від метро. Тому основною метою проєкту стало продовження цього маршруту. Захотілось запросити людей в більш затишну і зелену частину ділянки району. При цьому доповнити прогулянку жителів району новими враженнями.

Таким чином втіленням цієї ідеї є розділення обсягу будівлі на дві частини. Це дає змогу пропустити маршрут через будівлю за допомоги сходів. Цей поділ створив додатковий простір для вуличної експозиції плакатів, яке нагадує гірську ущелину у міських джунглях. Адже плакат це зазвичай частина вуличного мистецтва. Це завжди протест і свобода. Тому як в приміщенні, так і зовні плакат буде всюди. Наприклад, на першому поверсі плакат знаходиться в барі, ресепшені готелю та в книгарні. На другому і третьому поверсі плакат стане сусідом номерам готелю.

Якщо заглибитись конкретно в експозицію плакатів всередині музею, то на першому поверсі маршрут виходить зального типу, де немає поділу на кімнати, а плакати знаходяться скрізь. На другому поверсі виходить щось схоже на каналний тип виставкового простору, де є центральна вісь і з неї можна потрапити в більш закриті простори.

3. Генеральний план проєкту.

Завданням загального проєкту групи було перетворення спального району в центрі Харкова в повноцінний багатофункціональний міський простір не виходячи за межі плям існуючої забудови, потрібно було спроектувати новий житловий район, з точки зору архітектури та функціональної програми, в яку обов'язково повинні були входити такі функції:

40% - житло;

30% - офіси і торгівля;

30% - інші суспільні функції.

При аналізі мікрорайону №6 на “Павловому Полі” одним з важливих критеріїв були транспортна доступність та присутність зелених зон поруч. Так, в 3-7 хвилинах пішки знаходяться зупинки наземного громадського транспорту (тролейбус, маршрутки), за 10-15 хвилин можна дійти до станції метро “23 Серпня”. Поруч знаходяться два великі зелені масиви Харкова - “Саржин яр” та “Лісопарк, до яких можна дійти за 10-15 хвилин (Додаток В).

Якщо розглядати точки інтересу громадян, то по маршруту від метро є продовольчі магазини, та декілька точок громадського харчування, але вони знаходяться в не пристосованих для цього місцях. На території мікрорайону із соціальних функцій є кінотеатр, один дитячий садок, та поруч дві загальноосвітні школи (Додаток Г).

Після глибокого командного аналізу цієї місцевості були виявлені такі проблеми:

- багато пуского простору, яке зараз ніяк не використовується;

- присутнє відчуття небезпечної середи через погану освітленість та маленьку щільності простору;
- недостатньо паркувальних місць, двори заповнені припаркованими авто в недозволеному місці;
- у районі присутньо мало функцій, вони дублюють один одного, часто це лише магазину та точки громадського харчування (Додаток Г);
- архітектура одноманітна, не адаптивна, не призначена для комерційної функції;
- інженерні системи в поганому стані;
- старі зелені насадження, потребують догляду;
- пішохідні доріжки ведуть до дитячого садка, територія якого огорожена парканом, що знижує доступність середовища.

Але основними цінностями місцевості є те, що там збереглися зелені тінисті двори та вулиці. Зручно для мешканців з дітьми та території кварталу є дитячий садок, а поруч дві загальноосвітні школи. Низька щільність населення дає багато простору для відпочинку. У цьому районі є своя легенда місця, його вважають інтелектуальним. Тут збереглися цікаві профілі дворів, відчуття затишку та безпеки (Додаток Б).

Також при аналізі місцевості були виявлені речі, які не пройшли перевірку часом. Один великий дитячий майданчик і спорт-поле на весь мікрорайон це застаріло. Через це біля кожного будинку з'являється своя маленька площадочка. Через зміну клімату великі відкриті не затінені майданчики менш функціональні: на них то жарко, то холодно, то вітряно. Сходи для подолання рельєфу - не підходять для маломобільних груп населення. Помітна нестача окремих приміщень під робочі місця, вони переобладнуються зараз за потребою. Моно-функція соціальних об'єктів: садок тільки садок, школа тільки школа. Ввечері там могли б працювати гуртки, а відкриті території садочка використовуватися навколишніми жителями, але

планування це не дозволяє. Те ж і з кінотеатром: сеанси не завжди, будівля працює неповний час. Виділення окремих просторів під гаражі та погребів утворюють маргінальні зони або мало використовуваний простір (якщо над ними не спроектовані майданчики). Також зустрічається відсутність чіткого зонування відкритих просторів: є території без чіткої функції, вони перетворюються в пустирі або стихійні парковки. Бракує організованих паркомісць.

При проектуванні району з іншими студентами ми використовували наступні принципи. Можливість вибрати відповідний тип житла: апартаменти, таунхауси, колівінгі для студентів, для сімей з дітьми, для пенсіонерів, наприклад. Щоб для мешканців району була можливість працювати недалеко від будинку, різноманітність видів офісних і робочих приміщень: маленькі і великі офіси, майстерні, майстерні з шоу-румами. Ми хотіли привнести різноманітність соціальної інфраструктури в пішої доступності: не одна велика школа / садок, а кілька маленьких. Потрібні нові організовані відкриті простори: чіткий поділ на зелень, парковки, майданчики. Більше потенційно "третіх" місць для дорослих жителів району, в тому числі різноманітних відкритих просторів. Це обумовлено тим, що все більше людей працюють вдома і їм необхідно місце для занять спортом, прогулянок, зустрічей, спілкування поряд з будинком. Ще потрібно звернути увагу на адаптованість до нового клімату: наявність сонячних майданчиків для холодної пори і тінистих для теплої. Маленькі, огорожені зеленню майданчики замість великого поля, щоб не здувало. Наявність місць для утримання дощової води, щоб не затоплювало вул. 23 серпня. Якісні зелені простори і можливість для розвитку біорізноманіття. Потрібно розробити середу для безбар'єрного середовища. Необхідний артикульований дизайн код, дух місця, унікальність, те, що викликає почуття належності. Потрібна наявність хоча б одного елемента, який був би пізнаваний в масштабі міста. Також хотілось максимальну гнучкість і адаптивність планувальних рішень.

Як наслідок цього дослідження ми розробили новий мастер-план мікрорайону №6 “Павлового Поля”. З'явилися нові типології для життя: колівінг, житло для студентів, сімей з дітьми та пенсіонерів. Також з'явилося тимчасове житло: гуртожитки та готель (Додаток Д). Практично у кожному будинку тепер є приміщення для роботи, якісь робочі місця у вигляді офісів, коворкінгів чи місця для проведення майстер-класів. Соціальна інфраструктура стала більш різноманітною, з'явився театр та музей. Біля кожного будинку з'явилися нові організовані відкриті простори призначені не тільки для дітей, а для сумісного відпочинку та комунікації з природою для кожної людини. Тепер немає паркана навкруги приміщення дитячого садочка. Територія стала більш доступна та різноманітна. Усі нові дорожки тепер безбальєрні та підходять для маломобільних груп населення. Також організован новий принцип паркування. З'явилася нова велика підземна парковка біля “Музею-готелю”, яка призначена як для мешканців району, так і для відвідувачів музею, та інших соціальних приміщень (Додаток Е).

4. Архітектурні рішення.

На основну функцію будівлі музею-готелю вплинуло його розташування. Зараз, будівля кінотеатру “ім. Довженко”, футпринт якого було використано для подальшого проєктування, є кінцем прогулянкового маршруту по бульвару. Тому важливою історією виникнення форми будівлі є пішохідний маршрут від метро до мікрорайону проєктування через бульвар. За допомогою цієї форми будівлі, з проходом всередині, хотілося зробити новий зелений коридор доступним, а маршрут мешканцям більш різноманітний. Зв'язати два зелених патча - Лісопак і Саржин яр разом.

Форма будівлі в плані є прямокутна, розміром 57 на 26 метрів та має пішохідний перехід всередині, висота від поверхні ґрунту до останнього поверху становить 15100 м.

Основні техніко-економічні показники приміщення:

загальна площа приміщення: 6750 м²;

площа першого поверху: 1425 м²;

площа готельних номерів: 475 м²;

загальний обсяг будівлі: 21517 м³.

Всередині будівлі програма приміщення музею-готеля передбачає присутність таких комерційних функцій як (Додаток Ж):

- кафе;
- ресторан;
- книжковий магазин.

Соціальних функцій:

- навчальні класи для проведення майстер класів;

- майстерні;
- музей.

Перший поверх музею виглядає як громадська вітальня в місті. Це open space, з великими вікнами-вітринами де сконцентровані всі комерційні функції: ресторан, кав'ярня, книжковий магазин та ресепшн. Також на першому поверсі розміщена частина експозиції музею. Головна ідея музею це демократичність та екологічність, тому плакат всюди, в кав'ярні, на ресепшені готелю, біля ліфту та сходів. Перший поверх це як макет міста, де проходять різні процеси життя: хтось п'є каву, деякі люди прогулюються розглядаючи плакати, а хтось проходячи повз поспішає додому.

Другий та третій поверхи розділені на два блоки, які з'єднуються між собою переходом. Основна функція цих поверхів - експозиція музею, що перемішана с номерами готелю, які також емітують вулицю в місті. Відвідувачі готелю живуть в окремих номерах-боксах. Виходячи з яких вони нібито опиняються у потоці бурхливого життя. На даху приміщення передбачається експлуатована тераса з навісом. Вона необхідна для проведення літніх заходів, обговорень та вечірок.

Важливою частиною проекту є прохід повз двох блоків. Утворюється цікаве вуличне приміщення схоже на природну ущелину. Так виходить новий вуличний маршрут піднятий щодо рівня землі, який починається та закінчується вуличною площадкою біля входів до музею. Також біля входу з вулиці Космонавтів утворюється новий рельєф у вигляді пагорбу завдяки підземному паркінгу що утворює затишний простір, який підходить для зустрічей біля музею.

5. Конструктивні рішення та матеріали.

Музей-готель це 3-х поверхова будівля з висотою першого поверху 4 метри, другий і третій поверх - 5 метрів. Верхні поверхи виглядають як напівповерх з окремими кабінами-номераами готелю, їх висота становить - 2,3 метра. Також в будівлі присутній теплий підвал, висотою 2,5 метри.

Будівля музею 2-х секційна, кожна секція обладнана одним ліфтом, відповідно до вимог інклюзивності. У підвальному поверсі розміщується розводка комунікацій: вентиляції, опалення, інженерних комунікацій, технічних приміщень.

Проектом передбачено монолітно-каркасний тип конструкцій з залізобетонними колонами і діафрагмами жорсткості. Монолітне безбалкове перекриття з залізобетону, зовнішні стіни з керамічного блоку з утепленням та системою теплоізоляції з тонкошарової штукатурки. Ядро жорсткості у вигляді стін ліфтових шахт та сходової клітини товщиною 200 мм., перекриття виконані у вигляді монолітної безбалкової плити товщиною 200 мм. Сходові марші та площадки монолітні.

Зовнішні стіни товщиною 500 мм., які складаються з керамічного блоку розміром 380x238 мм., утеплювач з пінополістеролу - 60 мм., та декоративна штукатурка. Фундамент - монолітна залізобетонна плита. Стіни підвалу несучі з монолітного залізобетону.

Перегородки в будинку двох типів: міжкімнатні і внутрікімнатні виконані з цегли. Внутрікімнатні товщиною 100 мм одношарові оштукатурені з двох сторін, внутрікімнатні товщиною 60 мм. Покрівля плоска з пароізоляцією та гідроізоляцією.

ВИСНОВОК

Після глибокого аналізу місцевості та проектуванні нового сучасного району тепер у майбутніх мешканців є можливість обрати відповідний тип житла за їх інтересами: апартаменти, колівінгі для сімей з дітьми, для пенсіонерів, гуртожитки, готель. Тепер є можливість працювати недалеко від будинку, завдяки різноманітним видам офісних і робочих приміщень. Соціальна інфраструктура району стала більш різноманітною, завдяки музею, театру. Розробили приміщення з різноманітними комерційними функціями. З'явилися нові організовані відкриті простори: чіткий поділ на зелень, парковки, майданчики. В наші часи більше людей працюють вдома і їм необхідні місця для занять спортом, прогулянок, зустрічей, спілкування поряд з будинком. Тому в новому районі немає пустого простору, яке ніяк не використовується. В проєкті з'явилися маленькі, огорожені зеленню майданчики замість великого поля та якісні зелені простори що дає можливість розвитку біорізноманіттю. Більшість проєктувальних рішень у районі мають максимальну гнучкість і адаптивність.

Також основні переваги представленого дипломного проєкту є реакція будівлі на контекст, це гра з оточенням завдяки розділенню форми будівлі на дві частини. Це розділення формує незвичайний відкритий прохід на другому поверсі, який емітує жваву вулицю у місті. Майданчики зовні на вході, прохід і сама будівля всередині запрошуює місцевих користувачів до взаємодії і спілкування. Перший поверх музею наповнений комерційними функціями і схожий на міську вітальню, де в негоду можна відпочити за чашкою кави і паралельно вивчати плакати.

Головним висновком проєкту можна вважати народження нової типології приміщень це музей-готель. Проєкт показав, що такі різні за змістом функції можуть існувати поруч, та взаємодіяти. Це зіткнення навпаки надає унікальності простору, а для людей, які там знаходяться нових емоцій та вражень.

Список використаних джерел

1. Будинки і споруди ГРОМАДСЬКІ БУДИНКИ ТА СПОРУДИ Основні положення. // Мінрегіонбуд України. – 2010;
2. ДБН В.2.6-98:2009 Конструкції будинків і споруд. Бетонні та залізобетонні конструкції. Основні положення. // Мінрегіонбуд України. – 2011;
3. Пожежена безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги. ДБН В.1.1-7:2016. // Мінрегіонбуд України. – 2016;
4. Constraction and design manual. Hotel buildings – Berlin: Dom publishers, 2017;
5. Нойферт. Будівельне проектування. – Київ: "Фенікс", 2017. – 624 с.;
6. Constraction. Materials, methods, and techniques, 1998. – 624 с. – (Building materials);
7. Крістофер. А. Як будувати на віки. Архітектура поза часом. – Київ: "Основи", 2020. – 464 с;
8. Рейнір Д. Чотири стіни та дах: складна природа простої професії / де Грааф Рейнір. – Київ: CANactions, 2021.

Додатки

Додаток А

Забудова житлового масиву

Додаток Б

Фото дворів та забудови

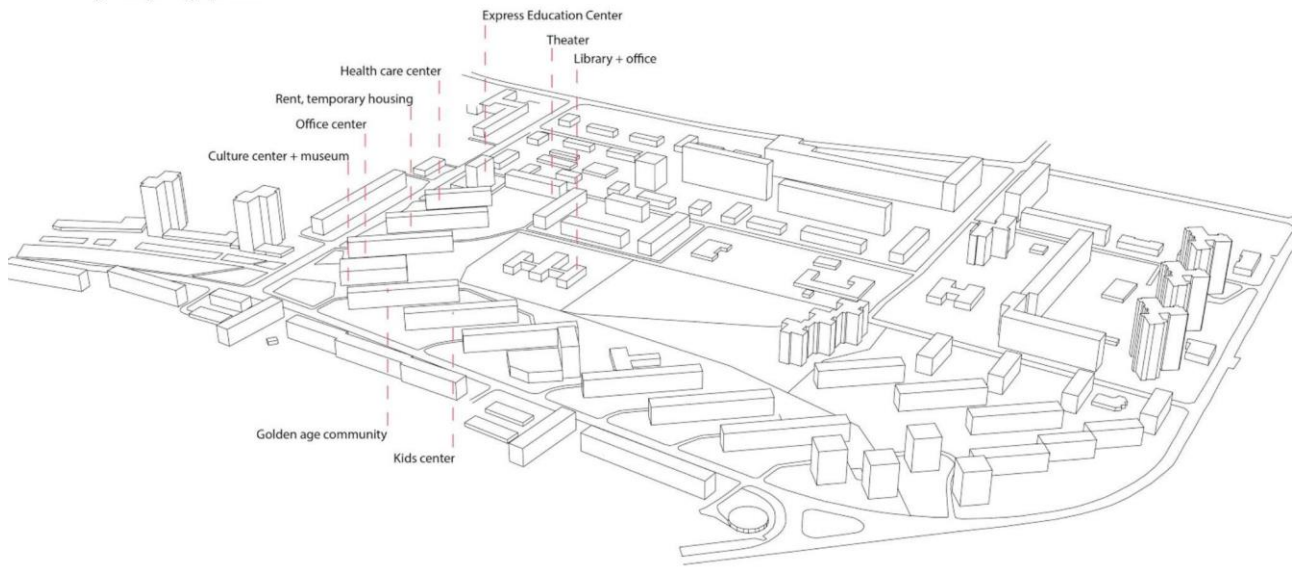

Додаток Д
Функції нових будівель

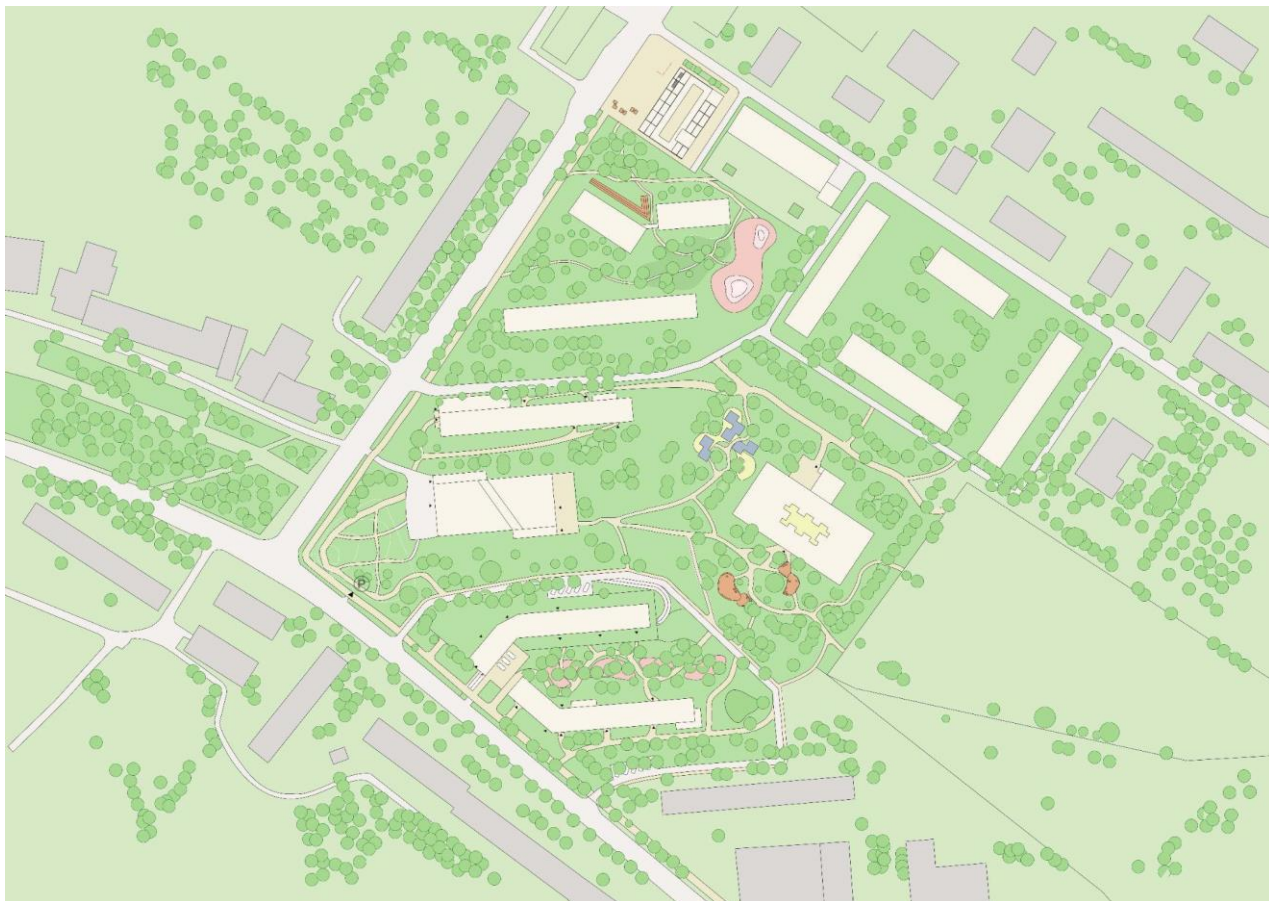
Функції будівель

Додаток Е

Новий майстер-план району

Додаток Е

Програма

